

Medgyesi Emese

NYÁRI MENET

Nyugdíjazása óta ebéd után Richard rendszeresen elvonult sziesztaezni – új szokása napirendjének felezője lett. Félórai mély alvás elég volt szervezetének ahhoz, hogy úgy érezze, kipihente magát, felpattanjon, és a dolgozó szárnyas üvegajtáját szélesre tárva korát meghazudtoló, friss léptekkel képzeletbeli ösvények mentén fel-alá járkáljon az íróasztala, az ablakok, a szobapálmák, illetve a hatalmas könyvespolcok között. Hamar reflexeibe ivódtak mindenkori otthonának útvonalai; bárhova költöztek, soha nem változtatott rajtuk. Elmélete szerint gépies lépteivel tartotta frissen az eszét, általuk került kegyelmi állapotba; olyan gondolkodó fázisba, melyben egyszerre koncentrálnak és lazíthatnak.

– Menet közben minden problémát megoldok – magyarázta kezelőorvosainak –, ártatlan csellel, házilag segíték magamnak. Ügykezelés ez is, Bain-módszerrel – mosolygott tőle szokatlan félszegséggel, de elégedetten.

A tavasszal vele történeteket figyelmeztetésként élte meg. Örült, hogy élve megúszta a szívbénulást, és szervezete sem szenvedett maradandó károsodást. Azóta egy kívülálló objektivitásával elemezgette fáradékonyosságát, kapkodóvá vált légzését. A tüneteket nem tagadhatta: korlátozni kellett munkavégzését. Nyilvánvalóan befellegzett nemzetközi praxisának, a jól jövedelmező, transzkontinentális terepezésnek – nem maradhat mozgástere a kerek világ! Kénytelen-kelletlen fogott bele a klinikai interdiszciplináris csoport által javallott belső „munkába”: nagy önfegyelmel kanalizálta *in perpetuum* tenni akarását. Ingerelte viszont, hogy környezetében – az orvosok kánonjára ráerősítettek felesége, lányai, szomszédok, barátok és ismerősök – naponta akadt, aki kioktassa, kéretlenül elárassza fölöslegesen alig hasznosabb tanácsokkal. „Megtáltosodtak hirtelen?! Hogy-hogy érteni vélnek az ő személyes problémájához?”

– *Don't worry!* – morogta mindenkinek. Olykor rászánta magát, bővebb diskurzussal védekezett az ötletek áradata ellen:

- Köszönöm, de a *reedukációs coachok*-kal együtt fogjuk berendezni a jövőmet. Kitalálják ők nekem, mihez kezdjek... Fontos felszínre hozni a személyiség rejtett vonásait, felismerni a passziókat – idézte orvosait. Lelkiismeretesen alávetette magát mindenféle teszteknek – leginkább a pszichés vonatkozásúakat kedvelte. Nem érdekelték különösképpen az orvosi leletek eredményei, csak megnyugvással töltötte el, hogy mint diák korában, feltérképezték képességeit, számba vették hajlamait. Foglalkoztak vele. Nem is emlékezett, a csapat tagjai közül kivel, mikor osztotta meg építkezései tapasztalatait, asztalos-hobbiját, vagy pláne vitorlázó-álmait.

- Van kis unoka a családban? – kérdezte hirtelen az egyik jegyzetelő asszisztens. A szívsebészeti tetőtéri teraszán ültek a munkacsoport tagjaival.

Richard meglepődve bólintott. „Peripatetika sem kellett hozzá, fején találta a szöveget...” – gondolta elismerően. Krisztinkára gondolt, Thomas élettársának hároméves kislányára. Évekkel ezelőtt megszakadt kapcsolatuk elsőszülött fiukkal. Karácsonykor azonban...! Csoda történt: kisgyermekes fiatalasszonnyal érkezett a szülői házhoz, Párizsba. Megjelent védenccével, befogadást igényelt számukra, ugyanúgy, ahogy gyermekkorában megszokta, hogy elárvult vagy megbüntetett osztálytársakat, elhagyott vagy utcára kirakott kutyakölyköket, elcsámborgott macskákat – minden védtelen lényt – bizton hazahozhatott, mert elfogadtattak.

- Jachtot fogok építeni Birminghamben – közölte, amint beült felesége mellé az anyósülésre.

- Csak úgy, máról-holnapra – kommentált Elaine, a forgalmat figyelve.

- Amint elkészülök vele, körbeutazzuk Európát...

- *For sure. Details will follow.*

Richard elnevette magát.

- Orvosi utasításra teszem.

- *I see...* Nem kérdezted, hogy-hogy nem a Marsra küldenek?

A férfi leintette, folytatta:

- Meghívlak. A gyermekeket is. Mindnyájan a vendégeim lehetnek – fürkészte az asszony arcát. Engesztelésül konkrétummal rukkolt ki:

- Konstans hobbim a barkácsolás. Profi szinten úzom; szolid jövőtervet alapozhatunk rá jachtügyben. Fő foglalatosságnak mégis egyértelműen a nagyapaságot javallják. Állítják, garantáltan derűs esztendőök várnak rám. Ránk. Ki tudhatja?... Ha nem tévednek, hosszabb lehet az életem, mint valaha gondoltam volna - összegzett nejeének bocsánatkérően, amiért úgymond „ismét meggyújtotta a baját”: régóta várhatott rá az intézmény parkolójában, elhúzódott ez a nyári szünet előtti, utolsó reedukációs konzultáció.

- *Well... Let's say... It was my turn to take care of you. Even by waiting hours and hours after you* - válaszolta nagyvonalúan Elaine. A visszapillantó tükörbe kémlelt, a koraesti csúcsgorgalomban leste a pillanatot, mikor sorolhat végre a távozók oszlopsorába. Sietve megigazította divatos napszemüvegét, és biztos kézzel eltekerte a slusszkulcsot.

Nyolcvanban, amikor egy rutinellenőrzés alkalmával felismerték Elaine betegségét, gyorsan megműtötték, majd nagy dózisban sugaras kezelést is kapott. Az orvosok hónapokon keresztül válaszul a torkukat köszörülték, valahányszor Richard a felesége prognózisáról faggatózott. Időnként hazaengedték az asszonyt az onkológiáról, bár mégsem lehetett igazán jelen otthonában - feküdnie kellett, túlságosan gyenge volt. A férfi úgy érezte, csakúgy, mint mikor országot cseréltek, ismét pálcát tört felettük a sors: magára maradt a négy gyermek nevelésének felelősségével - vezette, ahogy tudta, a háztartást, de attól, hogy mindenben egyedül kellett döntenie, pánikbeteg lett. Rendeléses vásárlás-technikájával túl sokat költött, mégis mindig hiányzott valami; bármit rendelt vacsorára, mindig akadt elégedetlenkedő, nem volt az aprónép inyére egyetlen menü sem, a bejárónő *kolaterális* károkat okozott - *challenge* volt személyes használati tárgyaik felkutatása a heti nagytakarítások nyomán. Persze, a gyermekek kölcsönösen egymást vádolták dolgaik elcsenésével... Gánccsal-csellemel apróbb kedvezményre, lényegében ártatlan kivételezésekre hajtottak, mindig a többiek ellenében. *My God*, lassan mindnyájan nagykorúak lesznek - mikorra nő be a fejük lágya?!... Richard nem győzte hangsúlyozni felesége betegágyánál, hogy ő *perfectly* helyt áll „mindenes” szerepében. Tényleg úgy volt - anyaországi rokonaik együtt érző csodálattal, bezeg-ként emlegették, telefonon bátorították... Valójában túlvállalta magát, vergődött saját megfelelési kényszere miatt. Láthatóan megvi-

selte önnön türelmetlensége, állandó sietsége: „Egyetlen pert sem halasztani, mindenre időt szakítani” – ismételtette rögeszmésen.

– Nem a törvényszéken vagyunk! – figyelmeztették pedig a lányai. Szóvá tették, fekvőbeteg anyjukkal több beszélgetésre, együttlétre maradt volna idő, ha apjuk hajlandó lett volna korrekt módon leosztani nekik a feladatokat! A fiúkkal miért kivételezik?! Bátyjaik viszont húgaik nyafkaságát kifogásolták. Richard tehetetlenül hallgatott, feszülten figyelt, inkább nem reagált, csak emésztette magát. Alig maradt ideje alvásra a családi össztüzek közepette. Rossz bőrben volt; csaknem ápolásra szorult ő is.

– Hajszolt roncs lett belőled – aggodalmaskodott együttérzéssel Nigel, az öccse, valahányszor élettársával átvonatoztak Londonból, hogy meglátogassák sógornőjét, és segédkezzenek a „kontinentálisoknak”. „Mire jó az, folyton dühöngeni? Sokszor okod sincs igazán rá... Nem unod az indulatokat?... Kamaszkáid csatározásai miatt *you are unhappy*, oké, na de ilyen állapotba kerülni miattuk!”

Gyakorló pedagógus volt a nagybácsi: hamar kiszúrta, hogy a családi „turbulenciák” értelmi szerzője kilencven százalékban a *mummy* kedvence, Thomas volt, na de milyen alapon „ásta volna el” a keresztfiát?

Meglódultak Bain-ék mindennapjaiban az erővonalak. Szükség volt az apa rendfenntartó pragmatizmusára; ellentmondást nem tűrhetett, erősen kellett tartania a gyeplőt. Magyaráton – miért is nem engedhetett a gyermekeknek? – sohasem törte a fejét. Rendszerint túlkiabálta őket, hangerővel vetett véget a gyakori patthelyzeteknek, a nem akarások okozta felfordulásoknak – a turbulenciák többszörmes veszekedésekké eszkalálódtak.

Egyedül kisebbik fiával sikerült megőrizni a régi, felhőtlen viszonyt – vele változatlanul, mindenkor talált a szó. Honnan tudhatta, és miért egyedül ő, mit vár(na) el az apjuk? Miután testvérei kikiáltották *Daddy* kedvencének, Malcolmra hárult a feladat, hogy beszéljen az apjukkal. Ha már annyira okos, higgassa őt le!.. Vessen véget az intergenerációs balhéknek! Győzze meg az öreget: a francha' vagy max a törvényszékre tartalékolja dühét, fontoskodási rohamaival együtt! A megbízott másodszültött sokáig nem ért célt. Egy alkalommal kivételesen csend követte hosszan kitartott *Daaaddy!*-üvöltését. Meglepetésében lényegre törően, abszolút érvénytelenség fogalmazott:

- Túlságosan megnőtt az együtthatód! - figyelmeztette váratlanul szelíden, matematikai szakszóval az apját. Richardot jó kedvre derítette a diplomatikusan szemrehányás.

- Mintha nem akarnátok tudomásul venni, suhanckáim, mi történik valójában körülöttünk! Sikerüljön mindent levezényelni, jussatok el, ki iskolába, ki egyetemre! Én se pert, se megbízókat nem veszíthetek, a pénz okán! Anyátoknak, akár a kórházban, akár itthon, az emeleti hálóban fekszik, csupa jó dologgal kellene kirukkolni - ehelyett hallgathatja a zsigbvasárt, szegény feje.

- Megértettük, ne félj: *ad finem* kénytelen vagy megsokszorozni magad a cégnél! Húzos ügyeid vannak, sztárolnak a börzék. Itthon viszont - térj észre, senki nem várja el, hogy folyamatosan *perfectus* légy! Hogy szüntelen a *top-on* teljesíts! Kiálltál, *man*, mindenféle atyai és férji próbációt - nem vetted észre, hogy megváltozott a *task*-od! Térj észre! *Enjoy!... She's going better... Everybody with its own life...* Hagyjál bennünket lélegezni... *Mummy* állapotán hőzöngéseiddel nem javítasz, minket viszont megőrjítesz!...

Mióta délvidékre visszaköltöztek, Richard egyre többet gondolt gyermekeire... Felnőttek... Milyen keveset lehettek együtt! Pedig egy fedél alatt éltek! Különösen a lányai... Mintha teljesen más világon éltek volna; segített nekik, ahol tudott, bár legtöbbször Elaine-re hagyakozott, „majd az anyjuk..” Malcolm viszont... Pályatársa lett, Párizsban kollegája. Mindig kitűnően tanult, jogi pályára ment... Oxfordban, végzés után, akárcsak annak idején őt magát, azonnal szerződtette az L&P ügyvédi iroda... Másodszülött fiuk rendkívüli szakmai indulása óriási elégtétel volt számára - imádott tandemben dolgozni vele, *senior a juniorjával*...

Mint örökké tartó vakációra készültek Elaine-el ismét vidéken, napsütésben élni. Tavaly ősszel befejeződtek a kúria felújítási munkálatai; tél végén szakmai takarodót fújt magának, tavasszal levezényelték saját költözésüket, nyár elején készültek oltárhoz kísérni a nagyobbik lányukat... Richard erősnek tudta-érezte magát. Szervezete azonban megeléghelhetett a túlterhelést, mert fellázadt. Évek óta hónapokon keresztül napfényt nem látott, hajnalban kelt és éjjel körül ért haza - magyarázta a hogléte felől hirtelen érdeklődőknek.

- A jó ügyvéd olyan rabszolga, aki a törvényt éjjel is szolgálja - ismételtette meggyőződéssel. Annak idején ezzel vette elejét Elaine szemrehányásainak, amiért gyakorlatilag csak aludni és tisztálkodni járt haza. A tavalyi monstrum-télben döntötte el, hogy korkedvezménytel nyugdíjaztatja magát. Döntését nem bánta meg; skót humorral verte vissza barátok és ismerősök sajnálkozását: *perpetuum* vakációjukba bizony belerondított az a *blody* szívbénulás.

- *Well... well... doesn't really matter anymore...*

Felépülése alatt átértelmezte élethelyzetüket: szívszélhűdése végeredményben egyensúlyba hozta kapcsolatukat, házasságuk újabb reneszánszát balesetének köszönhetik. Feleségén a gondoskodás sora - gondolta boldogan -, ő megint „engedelmeskedni fog” neki, ugyanúgy, mint vándiák évei alatt, amikor muszáj volt visszaülnie az egyetem padjaiba, és az asszony tartotta el hatod magukat... Most gyógyulni akart, mihamarabb teljes életet élni. Jólesően nyugtázta, hogy az ügyvédi közösségben továbbra is számít: „atlanti” kliensei közül tucatnyian kérvényezték, maradjon az ügyvivőjük. Nagy öregként aposztrofálták.

Kilencvennégyben, június tizedikén nyugtalansága Richardot nem hagyta pihenni, pedig megviselte a hőség. Próbált szunyókálni, egyetlen légzést diktált magának, mégsem sikerült elaludnia. Forgolódva kereste kényelmes heverőjén a nyugalmat, de sehogy se találta a helyét. Egy-egy kedvezőbbnek tűnő pozíció sem segített - képtelen volt ellazulni. Úgy érezte, tehetetlenül lebeg fekvő önmaga felett, ébrenlét és alvás egyforma nyűg. Szemhéját, mint rebegő membránt - ingerelte a zsalugáter hézagain beszüremelő fény, fárasztotta az állandó háttérzaj - a csukott ablakon keresztül is behallatszott a szüntelen tücsökcirpelés. Hiába srófolta maximumra az ébresztőóra berregőjét, nem bízott magában: vajon meghallja-e a csengést? Mi lesz, ha elalszik?! Telefonos ébresztőt kért fél kettőre, Elaine-nek pedig a lelkére kötötte, legkésőbb harmincötökör csörögjön rá a műteremből. Ha nem válaszolna, hagyja a kerámiáit, jöjjön, rázza őt fel álmából. - Minthogy már itt leszel - tette hozzá pajkosan -, tedd meg, riassz tejes *expresszo*-val. Örök hálám üldözni fog - tréfás fenyegetését köszönetnek szánta. - *Bear in mind*, negyvenötökör *definitively* el kell hagynom a birtokot.

Idejében ki akart érni a repülőtérré, fiuk fogadására igyekezett.

Bain-ék örültek, hogy végre normalizálódott elsőszülöttjükhez való viszonyuk – évekig lehetetlen volt vele a kapcsolattartás. Thomas elfogadta meghívásukat, tavaly év végén együtt ünnepeltek. Eredetileg meglepetésnek szánta, hogy magával hozza élettársát s annak kislányát, de a karácsony miatt kirukkolt *tromfjával*: készüljön az egész család, gyermeket hoz a házhoz.

Megemberesedett... – állapították meg övéi a hazatérőről. Ápoltsága feledtette gótikus korszakának kilengéseit: mennyit ivott! Mennyit randalírozott! Egy hajnalon, amikor hazatántorgott, Elaine megjegyzéseket tett állapotára. Szó szót követett. Feldühödött. Kődös aggyal kezét emelt lábadozó anyjára... Apjának túlereje fékezhetne csak meg. Kijózanodva, másnap összecsomagolt, és önként eltávozott a szülői háztól. Évekig nem reagált anyjának sem születésnapjára, sem karácsonyi küldeményeire, bár vissza sem küldte soha a figyelmességeket. Diplomázásáról utólag, távoli ismerős elszólásából értesültek szülei és testvérei...

Múlt decemberben a házaspár úgy látta, előnyére változott meg nagyobbik fiuk... Nem emlegette többé, amit annak idején biztosra vett, hogy ő lett volna az apja szégyene. Belesimult a családias, ünnepi hangulatba; nem harsogott, nem kellemetlenkedett. Testvérei között sem hajtott feltétlenül vitára; nem villódzott már közöttük sem versengés, sem indulat. Közös étkezéseknél meglátszott ugyan, hogy gondolatban valahol máshol tartózkodott: többnyire hallgatagon ült, de nagy hangon lelecsapott egy-egy beszélgetésfoszlányra. Amikor megszólalt, ellentmondást nem tűrt, véleményét többször elismételte, pedig nem akadt ellenlábas. Mindannyian engedékenyen mosolyogtak körülötte. Amiért beleevett a salátástálba. Amiért rendszeresen elfelejtette tovább adni a húsos tálat, kenyeres kosarat, köretes kiskancsót... Amint azonban Elaine figyelmeztette, mosolyogva szabadkozott, és azonnal pótolta mulasztását. Gesztusaival, udvariasságával igyekezett egyértelművé tenni: ő régóta nem az, aki valaha volt.

– *Who knows...?* – sóhajtotta most Richard – hamar eltelt az a három hét, kevés alkalmunk volt beszélgetni.

– *Keep calm... don't worry...* – nyugtatgatta az asszony. Elértette a fiukra tett célzást. – A lassúság a te legnagyobb erényed...

– Elaine! Nagyon kérlek, ne ugrass!

- Oké-oké... Mindenesetre... *Take it easy!* Ha vezetni kell, tényleg gyors vagy... Radarközelben pláne. Gyorshajtásért az utóbbi két hónapban ötször büntettek... *That's life, my dear... I mean yours...* Ha ma is „lefényképeznek”, legalább van mentséged: fia családjáért ki ne igyekezne?!... Na, nyújtózz már ki, telik az idő! Ha kell, kirángatlak az ágyból. *It will be my pleasure to do so* – ígérte.

Idejekorán beért Montpellier-be, a repülőtér kilátóteraszáról nyomon követte a magyar gép landolását. Meglepetten tapasztalta, hogy rálát a kifutópályára, az utasszállítót kivételesen a beállóhelyig kísérelte távcsövével. Látómezejében a hőségtől enyhén remegett a lég, elsatírozódtak, reszkettek a távoli kontúrok... Minthogy az érkezési csarnok felől történt a kiszállás – messzelátója felismerhető közelségbe hozta az utasok arcát. Lángvörös hajáról azonnal felismerte a fiát – az elsők között szállt ki. Valami miatt vitába keveredhetett a személyzettel vagy valamelyik utastársával. Gesztikulált, majd legyintett, néhány lépcsőfoknyit haladt a többiekkel. De meggondolhatta magát, megfordult, húsz-harminc személy ellenében tört utat magának, sietett vissza. Mire ismét megjelent a gép szárnyként feltárt ajtajában, kezében egyetlen kézipoggyással, odalenn megtelt az első autóbusz, ami a terminálig szállítja az érkezőket. „Hol van Krisztinka?... Hol a Máminkája? Nem segít nekik?!”

Tudta, hogy fia brit alattvalóként gyakorlatilag ellenőrzés nélkül átsétálhat a vámon, a fiatalasszony azonban a keleti tömbből érkezik, vízumköteles, a kicsinek pedig nincs külön útlevele... „Miért nem maradt velük?... Lenne kéznél!... Hátha segíteni kell?! „*Gros Beta* – ’önfejű langaléta” – morogta aggodalmasan. Thomas ragadványnevét a húgai gyermekkorukban bosszúból rögtönözték – többek között –, amiért ha rosszkedve volt, rendszeresen beroppantotta babaházaik falát.

Negyvenötvenen szállhattak még ki a gépből. Negyed órába is beletelhetett, mire Richard megpillantotta jövődő menyét s vele együtt a leánykát: látszott, hogy a fojtogató hőségben a kicsi megvetette a lábát, félig meghajolva magyarázott neki az anyja, miközben húzta maga után.

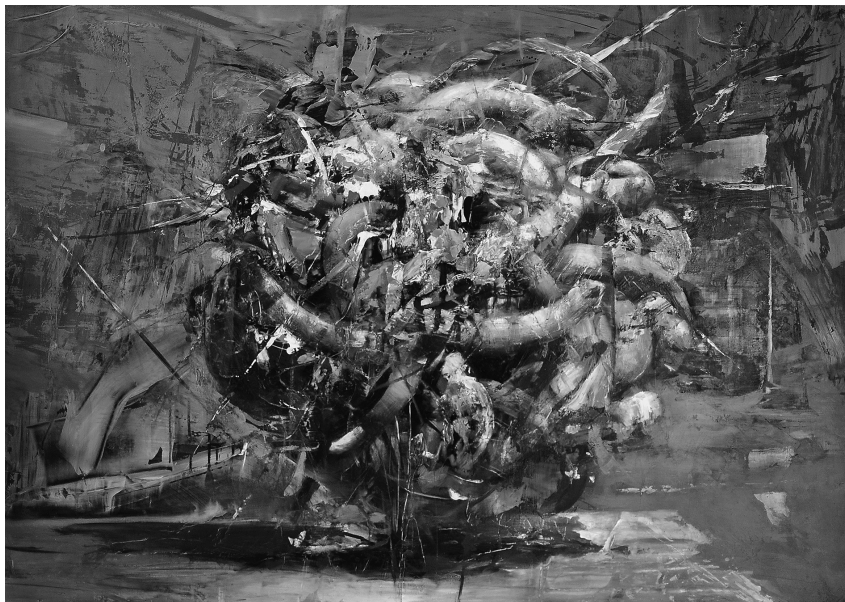
Fellélegzett: „*God save*, csakhogY itt vannak!...”

Zsebre vágta messzelátóját; sietett az érkezési kapuhoz.

Mennyi ideig pásztázhatta a kiáramló tömegben az arcokat? Melege volt, kalapált és szorított a szíve, felgyorsult a légzése. Néhányan felismerték, köszöntötték az ügyvéd urat. Gyors fejbólintásokkal válaszolt, de beszédbe senkivel nem elegyedett. Türelmetlenül nyújtogatta a nyakát. Toporgott a várakozók között: hiába kereste övéit.

- *Daddy, what are you doing?!* - üvöltött rá közvetlenül mellette állva Thomas. Hangja irányt adott Krisztinkának.

- Gran'paaa! - kiáltotta csengő hangján. Gyorsan az anyja kezébe nyomta bábuját, hogy karját kinyújtva repülhessen Richard ölébe.

Gordius (96x135 cm, olaj, farost, 2013)